

Štefan Paločko - Marek Petro

*Relevantné etické hodnoty
so zameraním na všestranný
a trvalý rozvoj spoločnosti*

Prešov : Prešovská univerzita
v Prešove vo Vydavateľstve Prešovskej
univerzity. 2024, 164 s.
ISBN 978-80-555-3317-9

Štefan Paločko - Marek Petro

*Publikácia vznikla ako finálny
výstup riešenia projektu KEGA
č. 030PU-4/2022:*

*Tvorba materiálov pre
vysokoškolské štúdium
relevantných etických hodnôt
so zameraním na všestranný
a trvalý rozvoj spoločnosti*

Všeobecne rozšírené teórie vysvetľujúce existenciu etiky:

- ▶ Spoločnosť ako autor etiky
- ▶ Etika ako systém modelov správania sa zabezpečujúcich prosperitu spoločnosti
- ▶ Etika ako inštinkt altruizmu vyprodukovaný biologickou evolúciou
- ▶ Etika ako princíp recipročného správania sa ľudí

Diskvalifikujúci problém vyššie uvedených teórií:

- ▶ Problém nedostatočnej etickej záväznosti

Praktické dôsledky vyššie uvedených teórií:

- ▶ Ľahostajnosť až schvaľovanie určitých foriem neetického správania kvôli absencii dostatočného dôvodu etickej záväznosti

Závazná etika musí mať dostatočný dôvod pre svoju závažnosť (1)

- ▶ Dostatočný dôvod závažnosti nedokáže poskytnúť svet v podobe materiálneho do seba uzavretého systému.
- ▶ Výskum metafyzických javov a príčin vyžaduje zodpovedajúcu metódu výskumu.
- ▶ Metódou výskumu metafyzických skutočností je princíp sporu a princíp vylúčenia tretej možnosti.
- ▶ Princíp sporu vylučuje možnosť priradiť aj odmietnuť totožný predikát tomu istému subjektu.

Závazná etika musí mať dostatočný dôvod pre svoju závažnosť (2)

- ▶ Princíp vylúčenia tretej možnosti stanovuje vytvorenie dvoch absolútne protichodných téz popisujúcich možnosti realizácie konkrétneho javu.
- ▶ V prípade rozpadu jednej z dvoch protichodných téz na základe porušenia princípu sporu dochádza k apodiktickému záveru, ktorým je dokázanie platnosti opačnej tézy.

Princípom sporu a vylúčením tretej možnosti sa dokazuje existencia Prvej príčiny

- ▶ Z existencie Prvej príčiny stanovenou metódou metafyzického výskumu sa postupne dokazujú následné atribúty Prvej príčiny:
nemateriálnosť, produkovanie sveta, absencia akcidentov, jedinosť, dobro, dokonalosť, nesmiernosť.
- ▶ Vyššie spomínané atribúty sú základom pre dokázanie rozumu a vôle prvej príčiny, z ktorej vyplýva nevyhnutná všeobecná dobroprajnosť Prvej príčiny sebe a svetu.
- ▶ Všeobecná dobroprajnosť Prvej príčiny svetu je základom pre nutnú existenciu objektívnej etiky.

Etika na základe vyššie uvedeného je definovaná ako pranie a konanie objektívneho dobra v prospech druhého človeka (1)

- ▶ Dobro je definované ako súhrn toho, čo je pre bytosť (v konkrétnom prípade pre človeka) objektívne žiaduce, čo naplňa jeho potenciál a zdokonaľuje ho.
- ▶ Dobroprajnosť Prvej príčiny svetu a konkrétne človeku nevyhnutne vyžaduje pranie si zo strany Prvej príčiny dávanie si dobra medzi ľuďmi navzájom.
- ▶ Z týchto princípov vyplýva nevyhnutnosť etickej záväznosti, ktorá je produktom Prvej príčiny prajúcej dobro všetkým ľuďom.

Etika na základe vyššie uvedeného je definovaná ako prianie a konanie objektívneho dobra v prospech druhého človeka (2)

- ▶ Objektívne platná etická záväznosť nutne musí byť opatrená dostatočným dôvodom záväznosti.
- ▶ Materiálny svet nie je schopný poskytnúť dostatočný dôvod záväznosti, čo nemožno predpokladať v prípade, ak autorom a príčinou etického systému a jeho záväznosti sú metafyzické javy.

Etika ako vzájomné dávanie si objektívneho dobra, je princípom funkčných medziľudských vzťahov, a tak i princípom fungovania spoločnosti (1)

- ▶ Spoločnosť prirodzene pozostáva z rôznych oblastí, ktoré sú definované rôznymi činnosťami zodpovedajúcimi rôznym odborom.
- ▶ Všeobecne platná a záväzná etika sa prirodzene orientuje a tak špecifikuje na rôzne oblasti spoločnosti.

Etika ako vzájomné dávanie si objektívneho dobra, je princípom funkčných medziľudských vzťahov, a tak i princípom fungovania spoločnosti (2)

- ▶ Učebnica ***Relevantné etické hodnoty so zameraním na všestranný trvalý rozvoj spoločnosti*** sa špecificky zaoberá etikou v týchto odboroch: vedecký výskum, podnikanie, umelá inteligencia, súdnictvo, regulované povolania.
- ▶ Aplikácia etických hodnôt v rámci vyššie popísaných odborov tvorí určitú platformu, ktorá je východiskom pre aplikáciu objektívne platnej etiky i v ostatných odboroch, či v akýchkoľvek oblastiach spoločnosti, ktorá má ambíciu byť prosperujúcou.

Ďakujem za pozornosť

